

Salmernes Bog

Ifølge en gammel tradition var kong David forfatter til de fleste af salmerne, mens nogle af dem blev tilskrevet andre forfattere. Fx står Salomo som forfatter til flere salmer.

Salmerne kan også beskrives ud fra deres ”genre”:

1. Lovsange eller hymner, fx Sl. 8,
2. Klagesalmer fx Sl. 13,
3. Takkesalmer, fx Sl. 34. ”

Dertil kommer mindre grupper som kongesalmer, fx Sl. 2, Zion-salmer, fx Sl. 48, tillidssalmer, fx Sl. 23, visdomssalmer, fx Sl. 1, og forskellige former for liturgier, fx Sl. 24.

Salmernes brug:

Gudstjenesten/liturgierne ved Jerusalems tempel – det andet tempel efter eksilet i Babylon

Datering:

- Dateringen er vanskelig pga. af salmernes almene karakter og rige billedsprog
- En del må høre hjemme i kongetiden: år 1000 – 600
- En del i den eftereksilske tid: år 500 – 300
- Enkelte salmer har karakter af privat andagtslitteratur.

Salmernes Bog – struktur

Salmerne er samlet i fem bøger: Sl 1-41; 42-72; 73-89; 90-106 og 107-150.

De afsluttende lovprisninger (doksologier) angiver strukturen i Salmernes Bog

Lovprisningerne viser det syn på mennesket, især israelitten, at det som from og lydig mod loven, toraen, skal lovprise Jahve.

Den afsluttende salme, Sl 150, slutter med lovprisning for Salmernes Bog i dens helhed.

De fire førsteafsluttende lovprisninger er næsten enslydende:

1. Sl 41,14: “Syng for Herren, Israels Gud, fra evighed og til evighed
2. Sl 72,18-19: “Tak Herren, Israels Gud, kun han gør vidunderlige ting, han velsigner for evigt! Hans overvældende storhed fylder verden. Amen, amen”
3. Sl 89,53: “Lovet være Gud til evig tid! Amen, amen”
4. Sl 106,48: ”Vi takker Israels Gud i al evighed til evighed,. Hele folket skal sige amen”
5. Sl 150: ”Alle levende skal synge om Gud. Halleluja”

Gud og mennesket

- Salmerne er formet som henvendelser til Gud
- Forudsætter dermed, at Gud og menneske kan komme i kontakt med hinanden

- Hvem er salmens ”jeg”? Kultleder, kongen eller en individuel forfatter.

Gudsopfattelsen

1) Gud som konge og som tilflugtssted

Billederne af Gud som konge og Gud som tilflugtssted er forskellige; men de har et fælles referencepunkt, som gør, at de igen og igen mødes, for ...

Gud er konge – folk skal skælve for ham..

Vingede væsener bærer ham – jorden skal ryste for ham.

Gud tårner sig op på Zionsbjerget, hævet over alle (Sl 99,1-2)

2) Gud som ordnende magt og som naturmagt.

Med til trygheden og velsignelsen hører, at den verden, Gud opretholder, er en ordnet verden.

I Sl 50 skildres Gud som en dommer, der indkalder til rettergang. I salmens første del, v. 1-15, frikender Gud de trofaste; men derpå fremlægger han sin anklage mod de ugudelige og truer med at sønderrive dem, v. 16-22. Dommerbilledet suppleres her med billedet af Gud som et vildt dyr, der kaster sig over byttet.

3) Gud som hellig

Med til beskrivelsen af Gud hører betegnelsen hellig. At Gud selv kan beskrives som hellig fremgår af adskillige steder i GT. Bedst kendt er vel lovsangen i Es 6,3: “Hellig, hellig, hellig er Hærskarers Herre...”; men også i Jahve-kongesalmen Sl 99, lovpriser Herren som hellig, for han er stor på Zion, ophøjet over folkene, og de skal prise hans store og frygtindgydende navn

Teologiske motiver

1) Zionteologi og folkekamp

Zionteologien har sit udgangspunkt i den tanke, at Gud bor på Zion, sit hellige bjerg, det bjerg, hvorfra skønhed og livskraft har sit udspring

2) Skabelse og opretholdelse

- Skabelse og opretholdelse af naturen
- Opretholdelsen af samfundsordenen

3) Personlig fromhed

Vi læser:

Sl 46; 47 og Sl 84: *hymner*

Sl 44 og 79: *kollektive klagesalmer*

Sl 2 og Sl 18 *kongesalmer*

Sl 3 og Sl 22: *individuelle klagesalmer*

Sl 30, Sl 116 *Individuelle takkesalmer*